

Grond
beschikbaar stellen
voor duurzame
landbouw over
generaties heen

Dagelijks pendelen tussen Gent en Brussel voor zijn baan als geluidstechnicus, dat geeft Michiel van Poucke (46) in 2009 maar al te graag op voor zijn nieuwe baan als bioboer. "Ik was 40, had Landwijzer afgerond en wilde absoluut gaan boeren. Maar het vinden van grond viel niet mee. Zelfs boeren die met pensioen gaan, staan hun land hier niet snel af. Ze bellen liever twee keer per jaar de loonwerker, halen het land leeg en blijven subsidies trekken." Ruim een jaar zoekt hij actief naar een geschikte locatie voor hij een pensionerende veeboer vindt die hem een stukje grond nabij Gent wil verpachten. Het risico van het kortdurende pachtcontract dat jaarlijks vernieuwd moet worden, neemt hij voor lief. *Tekst: Joris van der Kamp / Foto's: Dick Boschloo en Ann Sels*

Op 3,3 hectare bouwt Michiel een CSA zelf-oogstboerderij op met meer dan 70 verschillende soorten groente, kruiden en kleinfruit. In vier jaar tijd realiseert hij een succesvolle tuinderij met 360 leden. En dan zet de eigenaar het stuk land te koop. Ondertussen is in België de coöperatie De Landgenoten in oprichting, een stichting die landbouwgronden wil aankopen om te verhuren aan bioboeren. Het Wijveld biedt een mooi pilot-project. Via de verkoop van aandelen à 250 euro verwerft de coöperatie financiële middelen waarmee grond gekocht en beheerd kan worden. De gebruiker/boer, in dit geval Michiel, kan het land pachten van de coöperatie. Financieel rendement op de aandelen is op termijn mogelijk, maar voor investeerders staat het maatschappelijk rendement vaak voorop: grond voor bioboeren, herstelde bodemvruchtbaarheid en een bijdrage aan een vruchtbare lokale economie.

Michiel: "In een half jaar tijd zijn we erin geslaagd een dik pak geld op te halen om het voor De Landgenoten mogelijk te maken de

grond van het Wijveld aan te kopen. Ik heb veel campagne gevoerd in de stad, maar wat zeker hielp was dat we al vier jaar bezig waren en veel betrokken leden hadden. Ze voelden met mij mee én wilden de mogelijkheid om verse groenten dichtbij huis te halen niet verliezen. Ze durfden hun nek uit te steken en ook financieel in te springen. Daarvoor ben ik ze erg dankbaar."

Inmiddels zijn er niet alleen genoeg aandelen verkocht om de 3,3 hectare land van de tuin-derij veilig te stellen voor biologische landbouw, maar is het mogelijk gebleken ook een aanliggende lap grond van 1,8 hectare aan te kopen. Deze grond, waar jarenlang intensief maïs op is geteeld, is nu in omschakeling naar biologisch en krijgt van Michiel eerst meerdere jaren rust onder grasklaverteelt.

Michiel zet zich in voor de bodem. "Ik heb hier een droge zandbodem. Door te spitten verlies ik te veel vocht. Er was dus een noodzaak om de bedrijfsvoering aan te passen." De stap om met niet-kerende bodembewerking aan de slag te gaan was eigenlijk logisch. Je

houdt dan de capillaire werking van de bodem zo veel mogelijk in stand. "Vorig jaar heb ik mijn spitmachine bijna niet meer tevoorschijn gehaald, alleen nog voor twee of drie bedjes." Dat dit een positief effect heeft op het bodemleven merken ook de leden van de CSA zelfoogsttuin. Michiel: "Gisteren werd ik nog blij toen een van mijn leden zei: 'Bij het oogsten van de pastinaken moest ik gewoon uitkijken voor de regenwormen, zo veel waren het er.'"

Dat de grond van het Wijveld nu in handen is van De Landgenoten geeft Michiel veel zekerheid, omdat hij niet meer met het jaarlijkse vernieuwen van het pachtcontract zit. Maar ook ideologisch ziet hij grond niet graag als eigendom van een individu. "Stel dat ik de grond zelf zou bezitten, ik zou stoppen met het bedrijf en mijn kinderen zouden de grond erven. Als zij niet geïnteresseerd blijken te zijn in de bodem en in het werk dat ik heb verricht om de bodem op te bouwen, en in plaats daarvan gaan voor het grote geld en het land verkopen, komt het misschien in handen van

een gangbare boer. Het is dus een goede zaak om op deze manier grond te onttrekken aan privébezit en het beschikbaar te stellen voor duurzame landbouw over generaties heen."

In de continuïteit van het bedrijf ziet Michiel geen probleem, zeker nu alle opstartproblemen achter de rug zijn en het een goedlopend bedrijf is met 360 deelnemers. "Er zijn genoeg jonge mensen die willen starten met een landbouwbedrijf zoals het Wijveld. Het is eigenlijk echt een cadeau om hier te mogen beginnen. Als de grond is ondergebracht bij De Landgenoten hoeven startende boeren ook geen grote investering te doen in land. Daar loopt het nu vaak op stuk, omdat de grondprijzen zo hoog zijn. Dat kan je niet terugbetalen met de opbrengsten van groente en fruit. In de huidige situatie kunnen alleen koopkrachtige zoons of dochters van boeren die al grond bezitten nog starten, maar de meest koopkrachtige zijn vaak niet de meest interessante of meest geschikte boeren."

